

Munkás(k)uta(táso)k a tervgazdálkodástól a vadkapitalizmusig

A 20. század Hangja Archívum és Kutatóműhely és a Vera és Donald Blinken Nyílt Társadalom Archívum műhelykonferenciája

Tervezett időpont: 2020. december 4.

Tervezett helyszín: Társadalomtudományi Kutatóközpont



A munkássággal, a munka világával kapcsolatos társadalomtörténeti kutatások két jelentős hulláma figyelhető meg Magyarországon: az első az 1970-es években, a második a 2000-es években zajlott. Az intézményes és intellektuális háttér hosszú szünet után az elmúlt évtizedben alakult ki újra és találta meg új értelmezési és elméleti kereteit, mint például a *global labour history*-t. A *labour history* fogalmát azért használjuk, mert nem csupán az ipari munkásság társadalomtörténetére fókuszál, hanem minden

más fizikai és nem fizikai munkát végző csoport történetét felöleli. A magyarországi szociológia a hetvenes és nyolcvanas években számos, ma már elképzelhetetlen méretű interjúkutatást folytatott a munkásság és tágabban a munka világának témáiban. E kutatások a 2000-es évekre a társadalomtörténeti vizsgálódások sztenderd forrásaivá váltak. Archívumaink számos olyan gyűjteményt őriznek, amelyekből e kutatások merítettek és meríthetnek.

A 20. század Hangja Archívum és Kutatóműhely és a Vera és Donald Blinken Nyílt Társadalom Archívum következő konferenciája az alábbi kérdéseket járja körül:

- Tudásszociológiai megközelítés: Munkáskutatások a 70-es, 80-as években és a 70-es, 80-as évek munkásságának története: milyen tudományos kérdésvetésekkel, módszertanokkal közelített a szociológia akkoriban a témához? Hogyan értelmezhetők ezek a kérdések a mai szociológiában?
- Társadalomtörténeti megközelítés: konszenzus a történetírásban, hogy a korábbi munkástársadalom és -kultúra 1990 után lényegében megszűnt. Mit mutatnak az újabb munkáskutatások és hogyan tudják rekonstruálni a munka 1990 előtti világát az egykor szociológiai interjúk és felmérések segítségével a szocialista ipari társadalom történetírásában?
- Ideológia versus társadalomkritika: A munkásság és a munka a szocialista korszak kiemelt ideológiai médiuma volt, nem csak ideológiai szinten, hanem az erőltetett iparosítás, kényszermodernizáció, stb. révén is. A rendszerváltáskor nemcsak az ideológiai, hanem a szervezeti formák is megszűntek: a piacgazdaságra való átállás a foglalkozási szerkezet gyökeres átalakulását - sok esetben tartós és tömeges munkanélküliséget - vonta maga után, és a munkásság ideológiai szempontból is elveszítette sajátos szerepét a társadalomban. A 70-es, 80-as évek szociológiai vizsgálatainak gyakran jutottak az ideológiai elvárásoknak gyökeresen

ellentmondó következtetésekre. Kérdés azonban, hogy e, sokszor csak kis példányban vagy szamizdatban megjelenő művek társadalomkritikai eszköztára alkalmazható-e a mai kritikai szociológia kialakításához.

Olyan előadásokat, panelterveket várunk, amelyek a fenti témák valamelyikét tárgyalják akár elméleti, akár kutatómódszertani szempontból, vagy egy-egy, forrásközpontú esettanulmány formájában. A konferencia lehetőséget teremt a korabeli és a kortárs munkás- és munkakutatók közötti szabad eszmecsereére is.

A jelentkezéseket 2020. szeptember 15-ig várjuk a voices@tk.mta.hu email címre. A konferencia programját legkésőbb október 30-ig közzétesszük.

A Szervezők

Gárdos Judit, Kovács Éva, Szabari Vera, Székely Iván, Szilágyi Csaba, Tari Örs, Tibori Tímea, Vajda Róza és Valuch Tibor



A 20. század hangja
Archívum és Kutatóműhely
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.